Veiligheidsanalyse Kadernota Integrale Veiligheid

Gemeente Simpelveld, Voerendaal, Brunssum, Beekdaelen, Landgraaf, politiebasisteam Brunssum-Landgraaf

Inhoud

Inleiding 2
H1 Veilige woon- en leefomgeving/sociale veiligheid 3
1.1 Sociale kwaliteit/overlast 3
1.2 Fysieke kwaliteit 5
1.3 High Impact Crimes en veelvoorkomende criminaliteit 6
1.4 Geweld 8
1.5 Subjectieve veiligheid 8
H2 Bedrijvigheid en veiligheid 10
2.1 Keurmerk Veilig Ondernemen 11
2.2 Veilige evenementen 11
2.3 Veilig toerisme 11
H3 Jeugd en veiligheid 11
H4 Fysieke veiligheid 12
H5 Ondermijning 12
5.1 Ondermijnende criminaliteit en weerbaarheid 12
5.2 Polarisatie en radicalisering 13
H6 Strategisch thema 1: Gedigitaliseerde criminaliteit 13
H7 Strategisch thema 2: Zorg en Veiligheid 14
H8 Prioriteiten 2023-2026 15

Inleiding

Deze rapportage bevat de uitkomsten van de veiligheidsanalyse die is uitgevoerd in voorbereiding op het opstellen van het integraal veiligheidsplan SVBBL 2023-2026. De veiligheidsanalyse levert de bouwstenen voor het regionaal veiligheidsbeleid voor de komende jaren. De analyse is uitgevoerd door ambtelijke vertegenwoordigers van de gemeenten, met medewerking van politie en Openbaar Ministerie. Voor de analyse van de problematiek in het gebied is gebruik gemaakt van de cijfers van de Parkstadmonitor, politie, Veilig Thuis, Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad, RIEC en Waarstaatjegemeente.nl. Ook zijn de uitkomsten van de integrale ondermijningsbeelden en provinciale cyberbeelden meegenomen.

Ten aanzien van de cijfers dienen op voorhand enkele kanttekeningen te worden geplaatst. Ten eerste bij de politiecijfers. Deze cijfers hebben betrekking op wat we objectieve veiligheid noemen. Objectieve veiligheid refereert aan de feitelijke, in statistieken geregistreerde veiligheid. Ondanks dat politiecijfers vaak een goede indicatie geven van de omvang van de problematiek in een bepaalde gemeente, kunnen deze op diverse manieren beïnvloed worden:

- Sommige inwoners maken geen melding of doen geen aangifte van criminaliteit of overlast in verband met angst voor represailles of door schuld- of schaamtegevoel;
- Veel overlastmeldingen die betrekking hebben op bijvoorbeeld jeugd of verwarde personen zijn vaak te relateren aan respectievelijk klein aantal jeugdgroepen of personen met verward gedrag;
- Inwoners worden door politie, gemeente en overige ketenpartners actief aangespoord meldingen te blijven maken ten behoeve van dossiervorming;
- Bij sommige inwoners is de meldingsbereidheid gedaald omdat zij het gevoel hebben dat er niets met de melding gebeurt of omdat zij geen terugkoppeling ontvangen;
- De gemeenten ontvangen overlastmeldingen ook via de gemeentelijke meldsystemen.

De cijfers omtrent de subjectieve veiligheid komen voort uit de Parkstadmonitor, waar alle vijf SVBBL-gemeenten aan hebben deelgenomen. Bij subjectieve veiligheid gaat het om de gevoelens of de ervaring van (on)veiligheid. Onveiligheidsgevoelens kunnen sterk worden beïnvloed door de plaats waar men woont, de mate waarin men buurtproblemen ervaart en zijn mede afhankelijk van geslacht, leeftijd, gezondheid en maatschappelijke positie. Bovendien worden ze beïnvloed door plotseling voorkomende onrust veroorzakende incidenten.

<u>Leeswijzer</u>

De veiligheidsanalyse is onderverdeeld in vijf hoofdstukken. Per hoofdstuk komt één veiligheidsveld, zoals omschreven door de VNG aan bod. Daarnaast zijn twee hoofdstukken toegevoegd met strategische thema's: gedigitaliseerde criminaliteit en zorg en veiligheid. Per veiligheidsveld zijn de trends en cijfers van de afgelopen jaren geanalyseerd en op basis van de conclusies zijn in het laatste hoofdstuk nieuwe prioriteiten gesteld.

Veilige woon- en leefomgeving	Bedrijvigheid en veiligheid	Jeugd en veiligheid	Fysieke veiligheid	Integriteit en veiligheid
1.1 Sociale kwaliteit	2.1 Veilig winkelgebied	3.1 Jeugdoverlast	4.1 Verkeersveiligheid	5.1 Polarisatie en radicalisatie
1.2 Fysieke kwaliteit	2.2.Veilige bedrijventerreinen	3.2 Jeugdcriminaliteit / individuele probleemjongeren	4.2 Brandveiligheid	5.2 Georgaiseerde / ondermijnende criminatiteit
1.3 Objectieve veilig-heid / veel voorko-mende en 'highim-pact' criminaliteit	2.3 Veilig uitgaan	3.3 Jeugd, alcohol en drugs	4.3 externe veiligheid	5.3 Veilige Publieke Taak
1.4 Subjectieve veiligheid	2.4 Veilige evenmenten	3.4 Veilig in en om school	4.4 rampenbestrijding en crisisbeheersing	5.4 Informatie-veiligheid
	2.5 Veilig toerisme			5.5. Ambtelijke en bestuurlijke integriteit

H1 Veilige woon- en leefomgeving/sociale veiligheid

In het veiligheidsveld "Veilige woon en leefomgeving" gaat het met name om de leefbaarheid en veiligheid in de wijk, buurt, en straat, en hoe bewoners met elkaar omgaan. Daarbij gaat het ook om het veiligheidsgevoel dat inwoners hebben in hun directe woonomgeving. Want dat is uiteindelijk ook waar het in ons beleid om gaat, namelijk dat onze inwoners veilig en prettig wonen en dat ook zo ervaren.

1.1 Sociale kwaliteit/overlast

Politiecijfers

De objectieve cijfers op het gebied van drugs- en drankoverlast, overlast verwarde personen, jeugdoverlast en burenruzies laten allemaal een stijgende trend zien. In sommige gemeenten is hier in meerdere mate sprake van dan in andere.

Drugs- en drankoverlast	2021	2020	2019	2018
Landgraaf	117	149	83	101
Brunssum	109	93	73	48
Beekdaelen	66	82	47	55
Voerendaal	12	11	10	9
Simpelveld	50	30	18	19
Totaal	354	365	231	232

Figuur 3: bron - data.politie.nl

Overlast verwarde personen	2021	2020	2019	2018
Landgraaf	244	259	249	235
Brunssum	286	197	181	150
Beekdaelen	203	155	163	110
Voerendaal	28	31	23	33
Simpelveld	31	45	44	25
Totaal	792	687	660	553

Figuur 2: bron- data.politie.nl

Meldingen burenruzies	2021	2020	2019	2018
Landgraaf	135	197	152	123
Brunssum	79	105	64	85
Beekdaelen	121	102	85	68
Voerendaal	40	20	12	17
Simpelveld	22	33	22	33
Totaal	397	457	335	326

Figuur 1: bron- data.politie.nl

Overlast jeugd	2021	2020	2019	2018
Landgraaf	217	231	104	138
Brunssum	341	336	173	196
Beekdaelen	186	213	76	68
Voerendaal	39	33	19	22
Simpelveld	30	33	18	52
Totaal	813	846	390	476

Figuur 2: bron data.politie.nl

Cijfers Parkstadmonitor (jeugd- en woonoverlast)

De cijfers van de Parkstadmonitor geven aan in hoeverre inwoners vinden dat er sprake is van jeugd- en woonoverlast in hun directe omgeving. Gebleken is dat met name Schinveld (Beekdaelen), Ubach over Worms (Landgraaf) en geheel Brunssum relatief hoog scoren ten opzichte van andere gemeenten en/of dorpskernen en wijken. Op een schaal van 1 tot 10 kan echter worden gesteld dat de scores voldoende zijn.

Score			
Gemeente Beekdaelen	Score	**Gemeente Brunssum**	
Amstenrade	2,9	Brunssum-West	4,6
Bingelrade	2,3	Brunssum-Noord	3,3
Doenrade	1,3	Brunssum-Oost	3,8
Hulsberg	2,3	Brunssum-Zuid	3,4
Jabeek	1,7	Brunssum-Centrum	3,6
Merkelbeek	2,7	Gemiddeld	3,8
Nuth (inclusief Vaesrade)	2,4	Overal (fors) toegenomen	
Oirsbeek	2		
Puth	1,9	**Gemeente Landgraaf**	
Schimmert	2,6	Nieuwenhagen	3
Schinnen	1,9	Schaesberg	2,8
Schinveld	3,8	Ubach over Worms	3,5
Sweikhuizen	1,4	Gemiddeld	3
Wijnandsrade	2,2		
Gemiddeld	2,4	**Gemeente Voerendaal**	
		Klimmen	1,5
Gemeente Simpelveld		Kunrade	1,7
Simpelveld	1,8	Ransdaal	1,4
Bocholtz	1,5	Ubachsberg	1,2
Gemiddeld	1,7	Voerendaal	3,1
		Gemiddeld	2

Figuur 4: score veiligheidsmonitor t.a.v. jeugd- en woonoverlast. Score 1 = zeer laag, score 10 = zeer hoog

Casuïstiek Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad (ZVHP)

De casuïstiek ten aanzien van kwetsbare personen met verward gedrag, al dan niet in combinatie met overlast is in 2021 ten opzichte van 2018 in vijfvoud toegenomen.

Verward (Behandelde casussen, bron: ZVHP)	2021	2020	2019	2018
SVBBL	19	15	13	4
Overlast (Behandelde casussen ZVHP)	2021	2020	2019	2018
SVBBL	32	21	16	6

Figuur 1: Bron ZVHP

Verklaring toename woonoverlast/overlast verwarde personen
In veel gevallen heeft deze overlast een relatie met multi-probleemgezinnen, botsende levensstijlen, toenemende individualisering, afnemen van sociale cohesie en van “goed nabuurschap”. Ook het gegeven dat hulpbehoevende en kwetsbare inwoners steeds langer thuis wonen en burgers zelfredzaam dienen te zijn, leidt in toenemende mate tot overlast en in sommige gevallen tot risico’s op het gebied van veiligheid. We hebben het over mensen met psychische problematiek of een licht verstandelijke beperking en mensen die kampen met problemen zoals verslaving, dementie of op het gebied van gezondheid.

Bij het voorkomen en grip krijgen op deze problematiek is de afgelopen jaren veel progressie geboekt als het gaat om samenwerking tussen het zorg- en veiligheidsdomein. Er valt echter nog steeds veel winst te behalen en hier wordt de komende jaren dan ook stevig op ingezet.

Het Zorg- en Veiligheidshuis Parkstad, als de plek waar zorg en veiligheid/dwang op bovenlokaal niveau samen komen bestaat al jaren en vervult in de integrale aanpak van complexe (overlast)problematiek een belangrijke functie. De toename in casuïstiek bij ZVHP kan diverse oorzaken hebben, zoals een toename in problematiek, meer bekend raken met het ZVHP en de fusie van gemeente Beekdaelen in 2019, waardoor de casuïstiek van voormalig Schinnen is toebedeeld aan ZVHP.

Verklaring toename jeugdoverlast
Het aantal meldingen van overlast is de afgelopen jaren, mede als gevolg van de coronacrisis sterk gestegen. Zowel binnen SVBBL, als binnen Parkstad is eind 2021 ingezet op meer regionale samenwerking. Binnen de Parkstad driehoek zijn jeugdoverlast en (ondermijnende) jeugdcriminaliteit twee prominente thema’s die terugkomen en in het jaar 2022 zijn reeds diverse acties uitgezet waaraan doelstellingen zijn gekoppeld.

1.2 Fysieke kwaliteit

Politie- en gemeentecijfers
Hierbij gaat het om de kwaliteit van de woonomgeving in dorp, wijk en buurt. Op het gebied van veiligheid/leefbaarheid gaat het om vernielingen, graffiti, zwerfafval en andere tekenen van verloedering. De politiecijfers over vernielingen en zaakbeschadiging laten een gelijke trend zien, maar bij elke gemeenten komen meldingen van zwerfafval, hondenpoep en andere vormen van verloedering, en verkeersoverlast binnen. Doordat de meldingen op diverse manieren worden geregistreerd en incompleet zijn, worden deze cijfers voor de veiligheidsanalyse buiten beschouwing gelaten. De afzonderlijke gemeenten kunnen desgewenst nog (extra) prioritering geven aan deze thema’s in de lokaal op te stellen uitvoeringsplannen.

Vernielingen en zaakbeschadigingen	2021	2020	2019	2018
Landgraaf	174	179	196	191
Brunssum	147	144	148	155
Beekdaelen	71	109	92	85
Voerendaal	40	30	40	43
Simpelveld	26	29	32	13
Totaal	458	491	508	487

Figuur 3: bron: data.politie.nl

Cijfers Parkstadmonitor

Ten aanzien van de fysieke kwaliteit is inwoners gevraagd naar de mate waarin bekladding van muren en/of gebouwen, vernieling van telefooncellen of bushokjes, rommel op straat en hondenpoep op straat voorkomt in de directe woonomgeving. Gebleken is dat in Beekdaelen de kernen Schinveld, Nuth en Amstenrade, de gemeente Brunssum en de gemeente Landgraaf relatief hoog scoren ten opzichte van andere dorpskernen/wijken en gemeenten, maar dat de cijfers niet zorgwekkend zijn.

Score				
Gemeente Beekdaelen	Score	**Gemeente Brunssum**		
Amstenrade	3,9	Brunssum-West	5	
Bingelrade	2,8	Brunssum-Noord	4,2	
Doenrade	2,2	Brunssum-Oost	5,5	
Hulsberg	2,8	Brunssum-Zuid	4,7	
Jabeek	2,8	Brunssum-Centrum	4,8	
Merkelbeek	2,9	(Forse) stijging in West en Oost		
Nuth (inclusief Vaesrade)	3,9			
Oirsbeek	3,4	**Gemeente Landgraaf**		
Puth	2,6	Nieuwenhagen	4,5	0,2
Schimmert	3	Schaesberg	4,3	0,1
Schinnen	3,2	Ubach over Worms	4,7	0,7
Schinveld	4,4	Gemiddeld	4,5	0,4
Sweikhuizen	2,8			
Wijnandsrade	2,4	**Gemeente Voerendaal**		
Gemiddeld	3,3	Klimmen	2,8	
		Kunrade	3,1	
Gemeente Simpelveld		Ransdaal	2,5	
Simpelveld	3	Ubachsberg	2,5	
Bocholtz	3,2	Voerendaal	4	
Gemiddeld	3,1	Gemiddeld	3,2	

Figuur 7: Parkstadmonitor: bekladding muren/gebouwen, vernielingen telefooncellen/bushokjes, rommel en hondenpoep op straat. 1 = komt niet vaak voor, 10 = komt vaak voor

1.3 High Impact Crimes en veelvoorkomende criminaliteit

High Impact Crimes (HIC) is een verzamelnaam voor delicten als woninginbraak, overvallen, straatroof en geweldsmisdrijven. Deze delicten hebben veel overeenkomsten, zowel qua aard als qua dadergroepen en aanpak. De impact van HIC-delicten is groot. Niet alleen voor het slachtoffer, maar ook voor de directe omgeving. Het veiligheidsgevoel kan door High Impact Crimes worden aangetast.

Politiecijfers

De politiecijfers laten de afgelopen jaren sterke daling zien in het aantal woninginbraken. Deze daling valt grotendeels te verklaren door de lockdowns gedurende de coronapandemie waardoor de gelegenheid voor criminelen om inbraken te plegen sterk is verkleind. Het aantal overvallen en straatroven is relatief beperkt gebleven en vertoont geen stijgende trend.

De cijfers over de jaren 2018 tot en met 2021 laten geen stijging zien ten aanzien van voertuigencriminaliteit. In het jaar 2022 valt echter wel een stijging waar te nemen, met name in de gemeenten Brunssum en Beekdaelen.

Diefstal/inbraak woning	2021	2020	2019	2018
Landgraaf	57	77	151	90
Brunssum	37	55	159	140
Beekdaelen	35	59	81	119
Voerendaal	9	19	33	35
Simpelveld	8	13	18	28
Totaal	146	223	442	412

Figuur 8: data.politie.nl

Cijfers Parkstadmonitor

De respondenten is gevraagd naar de mate waarin zij slachtoffer zijn geworden in het afgelopen jaar van woninginbraak, autodiefstal, vernieling aan auto, fietsendiefstal, vernieling van persoonlijk bezit aan huis of tuin, beroving met geweld en bedreiging. Uit de resultaten blijkt inwoners uit Schinveld en Brunssum-Noord (beide 28%) en Ubach over Worms (31%) aangeven relatief vaak slachtoffer te zijn geweest van een of meerdere van deze delicten. Ter vergelijking: het landelijk gemiddelde ligt op 17,1%[1].

Gemeente Beekdaelen	% slachtoffers		% slachtoffers	
Amstenrade	14%	**Gemeente Brunssum**		
Bingelrade	18%	Brunssum-West	20%	
Doenrade	12%	Brunssum-Noord	28%	
Hulsberg	18%	Brunssum-Oost	23%	
Jabeek	16%	Brunssum-Zuid	24%	
Merkelbeek	16%	Brunssum-Centrum	18%	
Nuth (inclusief Vaesrade)	19%	Gemiddeld	22%	Stijging 3%
Oirsbeek	19%	Forse toename in Zuid-Oost-Noord		
Puth	19%			
Schimmert	13%	**Gemeente Simpelveld**		
Schinnen	20%	Simpelveld	15%	
Schinveld	28%	Bocholtz	14%	
Sweikhuizen	17%	Gemiddeld	15%	
Wijnandsrade	9%			
Gemiddeld	18%			
Gemeente Voerendaal		**Gemeente Landgraaf**		
Klimmen	13%	Nieuwenhagen	22	stijging 7%
Kunrade	14%	Schaesberg	18	Stijging 3 %
Ransdaal	12%	Ubach over Worms	31	stijging 10%
Ubachsberg	16%	Gemiddeld	23	Stijging 4%
Voerendaal	21%			
Gemiddeld	16%			

Figuur 7: Percentage dat aangeeft in afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest van:

- Woninginbraak (diefstal uit woning of poging tot inbraak);
- Autodelicten (diefstal uit de auto, diefstal vanaf de buitenkant van de auto, vernieling aan de auto);
- Fietsendelicten (fietsendiefstal);
- Vernieling (vernieling of beschadiging van persoonlijk bezit, bijvoorbeeld aan huis of tuin);
- Geweldsmisdrijven (beroving met geweld, mishandeling, bedreiging met lichamelijk geweld).

[1] https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/rapportages/2022/veiligheidsmonitor-2021/4-traditionele-criminaliteit

1.4 Geweld

De meldingen van huiselijk geweld en kindermishandeling vertonen een gelijke trend over de afgelopen vier jaren. Het aantal opgelegde huisverboden is echter licht gestegen de afgelopen jaren. In samenwerking met Veilig Thuis werken gemeenten en (zorg-) partners continu aan het verbeteren van de aanpak van deze vormen van geweld.

MELDINGEN	2019	2020	2021	*2022
Beekdalen	141	167	170	123
Brunssum	212	221	264	169
Landgraaf	322	322	259	239
Simpelveld	70	73	64	40
Voerendaal	48	27	54	53
Totaal	793	810	811	624

ADVIEZEN	2019	2020	2021	*2022
Beekdalen	92	99	95	96
Brunssum	105	139	117	150
Landgraaf	211	183	154	144
Simpelveld	37	43	39	44
Voerendaal	40	24	36	30
Totaal	485	488	441	464

Meldingen-Vermoedelijke aard van het geweld (alle gemeenten)

	2019	2020	2021	*2022
Kindermishandeling	392	433	439	352
(Ex)-partnergeweld	347	358	437	341
Andere problematiek dan HG/KM	181	163	102	71
Huiselijk geweld -overig	71	71	55	45
Geweld tegen ouders	47	55	53	36
Ouderenmishandeling	22	15	10	13

Adviezen-Vermoedelijke aard van het geweld (alle gemeenten)

	2019	2020	2021	*2022
Kindermishandeling	227	247	233	258
(Ex)-partnergeweld	161	125	120	129
Andere problematiek dan HG/KM	34	30	19	17
Huiselijk geweld -overig	10	16	17	13
Geweld tegen ouders	9	10	12	4
Ouderenmishandeling	6	3	3	2

Meldingen-Vermoedelijke vorm van het geweld (alle gemeenten)

	2019	2020	2021	*2022
Emotionele/psychische mishandeling	458	465	491	393
Fysieke mishandeling	268	253	268	244
Getuige van geweld	192	187	191	170
Emotionele/psychische verwaarlozing	138	123	158	107
Overig	216	190	117	85
Stalking	31	29	60	51
Seksueel misbruik	17	36	25	26
fysieke verwaarlozing	35	49	44	24
Financiële uitbuiting	14	11	9	8

Adviezen-Vermoedelijke vorm van het geweld (alle gemeenten)

	2019	2020	2021	*2022
Emotionele/psychische mishandeling	217	215	193	220
Fysieke mishandeling	138	119	104	133
Getuige van geweld	55	57	50	71
Emotionele/psychische verwaarlozing	84	92	102	86
Overig	150	151	128	110
Stalking	4	3	5	5
Seksueel misbruik	16	24	17	18
fysieke verwaarlozing	30	24	32	29
Financiële uitbuiting	17	21	16	12

*2022: 1 januari t/m 13 september 2022
NB: aard

Figuur 9:

WET TIJDELIJK HUISVERBOD (BEHANDELDE CASUSSEN VHP)	2021	2020	2019	2018
SVBBL	23	20	20	15

HUISELIJK GEWELD (BEHANDELDE CASUSSEN VHP)	2021	2020	2019	2018
SVBBL	30	30	30	13

Figuur 1: bron ZVHP

1.5 Subjectieve veiligheid

In 2021 hebben de SVBBL-gemeenten deelgenomen aan de Parkstadmonitor en daarmee is inzicht verkregen in de mate van subjectieve veiligheid in de regio. Het hierbij de mate waarin inwoners zich

onveilig voelen, alsook de gepercipieerde kans waarin problematiek omtrent openbare orde en veiligheid in de omgeving voorkomt.

Onveiligheidsgevoelens

Uit de resultaten van de Parkstadmonitor blijkt dat inwoners uit Schinveld (48%), gemeente Brunssum (41%) en Landgraaf (38%) zich relatief vaker onveilig voelen dan inwoners uit de overige gemeenten of dorpskernen/wijken.

Percentage dat zich wel eens onveilig voelt				
Gemeente Beekdaelen	**27%**	**Gemeente Brunssum**		
Amstenrade	24%	Brunssum-West	**49%**	Stijging +10%
Bingelrade	18%	Brunssum-Noord	36%	
Doenrade	15%	Brunssum-Oost	**41%**	
Hulsberg	21%	Brunssum-Zuid	**42%**	Stijging +10%
Jabeek	20%	Brunssum-Centrum	**39%**	
Merkelbeek	25%	Gemiddeld	41%	Stijging +4%
Nuth (inclusief Vaesrade)	19%			
Oirsbeek	21%	**Gemeente Simpelveld**		
Puth	17%	Simpelveld	19%	stijging + 9%
Schimmert	29%	Bocholtz	14%	Daling -3%
Schinnen	**48%**	Gemiddeld	17%	Stijging +4%
Schinveld	14%			
Sweikhuizen	20%	**Gemeente Voerendaal**		
Wijnandsrade	25%	Klimmen	13%	
Gemiddeld		Kunrade	15%	
		Ransdaal	10%	
Gemeente Landgraaf		Ubachsberg	12%	
Nieuwenhagen	**41% (-3%)**	Voerendaal	28%	
Schaesberg	**33% (-3%)**	Gemiddeld	17%	
Ubach over Worms	**43% (-4%)**			
Gemiddeld	**38% (-1%)**			

Figuur 10: Parkstadmonitor

Perceptie openbare orde- en veiligheidsproblemen

Inwoners is gevraagd de omvang van concrete OOV-problematiek te schatten. Zij konden hierbij een score geven van 0 (= komt niet voor) t/m 10 (= komt heel vaak voor). Hierbij is onderscheid gemaakt tussen twee hoofdcategorieën:

- Vermogensdelicten (fietsendiefstal, diefstal uit auto's, beschadiging of vernieling aan auto's, diefstal vanaf auto's en woninginbraak);
- Dreiging in de buurt (bedreiging, dronken mensen op straat, vrouwen en mannen die op straat worden lastiggevallen, geweldsmisdrijven, drugsoverlast en tasjesroof)

Gebleken is dat ten aanzien van vermogensdelicten Schinveld (Beekdaelen), Nieuwenhagen, Ubach over Worms (beide Landgraaf) en geheel Brunssum relatief hoog scoren ten opzichte van de rest. Ten opzichte van 2019 heeft in 2021 echter wel een daling plaatsgevonden in Nieuwenhagen (-0,4), Ubach over Worms (-0,5) en Brunssum (van 3,8 naar 3,4). De cijfers ten aanzien van dreiging in de buurt zijn relatief hoger in Schinveld (Beekdaelen), wijk Voerendaal en geheel Brunssum en Landgraaf.

	Score			
Gemeente Beekdaelen		Gemeente Brunssum		
Amstenrade	0,7	Brunssum-West	1,4	
Bingelrade	0,8	Brunssum-Noord	1,1	
Doenrade	0,4	Brunssum-Oost	1,7	
Hulsberg	0,4	Brunssum-Zuid	1,3	
Jabeek	0,3	Brunssum-Centrum	1,7	
Merkelbeek	0,5	Gemiddeld	1,4	daling 0,1
Nuth (inclusief Vaesrade)	0,8	Geen grote stijgingen		
Oirsbeek	0,9			
Puth	0,3	Gemeente Landgraaf		
Schimmert	0,4	Nieuwenhagen	1,3	0,2
Schinnen	0,5	Schaesberg	1,4	0,3
Schinveld	1,7	Ubach over Worms	1,1	gelijk
Sweikhuizen	0,5	Gemiddeld	1,3	0,2
Wijnandsrade	0,6			
Gemiddeld	0,7	Gemeente Voerendaal		
		Klimmen	0,2	
Gemeente Simpelveld		Kunrade	0,4	
Simpelveld	0,4	Ransdaal	0,1	
Bocholtz	0,3	Ubachsberg	0,3	
Gemiddeld	0,4	Voerendaal	1,2	
		Gemiddeld	0,5	

Figuur 12: Parkstadmonitor: gepercipieerde kans van bedreiging, dronken mensen op straat, vrouwen en mannen die op straat worden lastig gevallen, geweldsmisdrijven, drugsoverlast en tasjesroof in de buurt 0 = komt niet voor, 10 = komt vaak voor

Beekdaelen	**Score**			
Amstenrade	1,8	Brunssum-West	Score	
Bingelrade	2,2	Brunssum-Noord	3,5	
Doenrade	2	Brunssum-Oost	3	
Hulsberg	1,8	Brunssum-Zuid	3,5	
Jabeek	1,6	Brunssum-Centrum	3,7	
Merkelbeek	1,9	Gemiddeld	3,6	
Nuth (inclusief Vaesrade)	2,1	Overal (lichte) daling in Brunssum	3,4	Daling 0,4
Oirsbeek	2,3			
Puth	2,3	Simpelveld	1,4	
Schimmert	2,1	Bocholtz	1,6	
Schinnen	2,4	Gemiddeld	1,5	daling 0,7
Schinveld	3,5			
Sweikhuizen	2,7			
Wijnandsrade	1,4			
Gemiddeld	2,2			

Figuur 10: Parkstadmonitor: gepercipieerde kans van de mate waarin fietsendiefstal, diefstal uit auto's, beschadiging of vernieling aan auto's, diefstal vanaf auto's en woninginbraak voorkomt in de buurt 0 = komt niet voor, 10 = komt vaak voor

H2 Bedrijvigheid en veiligheid

Binnen dit veiligheidsveld gaat het om de (on)veiligheid rond recreatieve en economische voorzieningen zoals winkelcentra, bedrijventerreinen en uitgaansmogelijkheden. De politiecijfers laten hier geen verontrustende signalen zien. De bestaande aanpak lijkt voldoende.

De diverse gemeenten hebben wel hun -grote en minder grote- evenementen en het aantal neemt ook toe.

2.1 Keurmerk Veilig Ondernemen

Om de aanpak en met name ook de bewustwording en preventie bij ondernemers ten aanzien van ondermijnende activiteiten te versterken, worden vanuit de Regio Deal Parkstad – Veilig Ondernemen Parkstad een aantal projecten gerealiseerd, waaronder zes trajecten in het kader van het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO).

Aanvullend daarop wordt actief campagne gevoerd. In samenwerking met het Regionale Informatie- en Expertise Centrum (RIEC) hebben er gedurende 2022 meerdere 'Kiek-Oet' bijeenkomsten plaats gevonden. Bij deze bijeenkomsten zijn circa 200 ondernemers geïnformeerd over ondermijnende criminaliteit en hebben zij een handelingsperspectief aangereikt gekregen waarmee zij zich weerbaar op kunnen stellen. De bijeenkomsten vormde de aftrap voor de campagne 'Horen, Zien, Melden'. In de campagne wordt middels een interactieve film benadrukt wat de gevolgen zijn van wel of niet melden via Meld Misdaad Anoniem (M). Daarnaast is er een social media campagne opgestart die tot eind 2023 doorloopt.

2.2 Veilige evenementen

Evenementen, zeker grootschalige kunnen behoorlijke veiligheidsrisico's opleveren. Het is aan de organisator voorwaarden voor de veiligheid te realiseren en aan de gemeenten om de juiste voorwaarden te stellen en die te handhaven. De risico's zijn met name gelegen in geweld, overlast, vernieling, brandveiligheid en crisisbeheersing.
De gemeente toetst vergunningaanvragen voor grote evenementen op veiligheid en impact op de openbare orde. Organisatoren dienen daarvoor een veiligheidsplan te overleggen wat betrekking heeft op onder andere beveiliging, calamiteitenscenario's, brandveiligheid, verkeerscirculatie en communicatie. De gemeente en haar partners adviseren organisatoren hierbij. Het geeft inzicht in de (extra) maatregelen die de gemeente en hulpdiensten nemen om het evenement veilig te laten verlopen.

2.3 Veilig toerisme

Veilig toerisme heeft betrekking op de onveiligheid in en rond recreatiegebieden. De risico's gaan over bijvoorbeeld beroving, diefstal van vaartuigen, inbraak, geweld, overlast en vernieling. Ook kan het gaan om concentraties van 'minder zichtbare' vormen van criminaliteit, waarbij niet zozeer toeristen rechtstreeks het slachtoffer zijn: bepaalde locaties vormen een knooppunt van verschillende vormen van georganiseerde criminaliteit (drugs, heling, mensenhandel). Het dashboard Zicht op ondermijning – vakantieparken geeft meer inzicht in risico's op ondermijning. Vakantieparken lopen het risico misbruikt te worden voor criminele activiteiten.

H3 Jeugd en veiligheid

Ieder kwartaal bespreekt de Driehoek SVBBL (Simpelveld, Voerendaal, Brunssum, Beekdaelen en Landgraaf) de belangrijkste leefbaarheids- en veiligheidstrends. In de afgelopen jaren kwamen de thema's jeugdoverlast- en criminaliteit steeds prominent naar voren. Aanvullend daarop is in 2022 een onderzoek gepubliceerd door de Taskforce Jeugdige Ondermijners, onderdeel van het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Limburg. Uit dit onderzoek is gebleken dat ook ondermijnende jeugdcriminaliteit nadrukkelijk zijn intrede heeft gedaan in Limburg en veel jeugdigen hier op allerlei manieren mee in aanraking komen.

Een ander subthema dat aandacht behoeft betreft het toenemend wapengeweld onder jongeren. Hoewel het totaal aantal jeugdige verdachten dat in aanraking komt met het OM al jaren afneemt (in 2020 -12%), zet in 2020 een zorgelijke trend door die in 2019 al zichtbaar werd. Het aantal minderjarigen dat verdacht wordt van een ernstig geweldsdelict is in een jaar tijd toegenomen met 17% van 1.633 verdachten in 2019 naar 1.904 in 2020[2].

Zowel in de Driehoek SVBBL als in de Driehoek Parkstad is bestuurlijk en ambtelijk de wens uitgesproken om structureel te investeren in dit veiligheidsveld en hier prioriteit aan te geven.

H4 Fysieke veiligheid

Verkeersveiligheid, brandveiligheid, rampenbestrijding en crisisbeheersing en externe veiligheid zijn de thema's binnen dit veiligheidsveld. De afgelopen jaren werden we geconfronteerd met de coronapandemie, hoogwaterramp en Oekraïne-crisis. Iedere crisis is uniek en oefent veel druk uit op de capaciteit van gemeenten, veiligheidsregio's, politie en overige ketenpartners. Naar verwachting oefent de Oekraïne-crisis de komende jaren nog druk uit op de bestaande capaciteit van de gemeenten in verband met de opvang van vluchtelingen. Ook bestaat de mogelijkheid dat een nieuwe coronagolf zijn intrede doet.

H5 Ondermijning

Dit veiligheidsveld omvat verschijnselen die een inbreuk maken op onze maatschappelijke integriteit c.q. belangrijke regels en afspraken in het kader van de veiligheid en stabiliteit van de samenleving, waaronder ondermijnende criminaliteit, bestuurlijke weerbaarheid en polarisatie en radicalisering.

5.1 Ondermijnende criminaliteit en weerbaarheid

Alle vijf de SVBBL-gemeenten beschikken over een integraal ondermijningsbeeld, dat inzicht geeft in de diverse ondermijningsfenomenen en criminele netwerken die in onze regio actief zijn. De ondermijningsbeelden laten zien hoe belangrijk het is dat wij ondermijnende criminaliteit aanpakken. Ze houden zich bezig met diverse vormen van georganiseerde criminaliteit. Zo komen we regelmatig hennepteelt in woningen en in leegstaande bedrijfspanden tegen, worden we geconfronteerd met dumpingen van drugsafval, hebben we te maken met witwaspraktijken, vindt er illegale prostitutie plaats in woningen en zijn er risico-locaties en blinde vlekken te benoemen in ons gebied.

Bestuurlijke weerbaarheid hangt hier nauw mee samen. Het lokaal bestuur dient in staat te zijn de ondermijnende effecten van georganiseerde criminaliteit tegen te gaan, zowel preventief als reactief. Een veilige werkomgeving van de betrokken ambtenaren, het beter inrichten van de organisatie (informatiebeveiliging en deling) en het effectief optreden bij eventuele incidenten waar medewerkers bij betrokken zijn, zorgen ervoor dat de gemeente intern meer onder druk komen te staan.

Er wordt ingezet op het versterken van gemeenten tegen de invloed van ondermijning en de bewustwording en veiligheid van decentrale politieke ambtsdragers zoals burgemeesters, wethouders en raadsleden. Daarnaast wordt gebruik gemaakt van de City Deal Zicht op Ondermijning, waardoor we beter zicht krijgen op de voedingsbodems van ondermijnende criminaliteit in wijken en buurten.
De gemeenten beschikken over weerbaarheidsscans en zijn aangesloten bij 'Meld misdaad anoniem'.

[2] https://hetccv.nl/fileadmin/Afbeeldingen/Onderwerpen/Wapens_en_jongeren/Infographic_actieplan_Wapens_en_Jongeren.pdf

.

Softdrugs (incl. hennepplantages)	2021	2020	2019	2018
Landgraaf	26	21	31	23
Brunssum	23	25	9	15
Beekdaelen	12	13	4	
Voerendaal	1	1	2	6
Simpelveld	3	2	2	1
Totaal	65	63	48	45

Harddrugs (incl. locaties productie syndru.)	2021	2020	2019	2018
Landgraaf	7	1	5	4
Brunssum	1	3	4	5
Beekdaelen	2	1	4	0
Voerendaal	0	0	0	1
Simpelveld	0	0	0	0
Totaal	10	5	13	10

Synthetische drugsdumpingen	2021	2020	2019	2018
Landgraaf	1	0	1	4
Brunssum	2	2	1	3
Beekdaelen	12	5	6	-
Voerendaal	5	4	4	-
Simpelveld	3	0	0	0
Totaal	23	11	12	7

5.2 Polarisatie en radicalisering

De aanpak van radicalisering en terrorisme is inmiddels een van de belangrijkste thema's in het internationale en nationale veiligheidsveld. Dit werkt door naar gemeenten, die de regie hebben op de lokale aanpak en ook een belangrijke rol vervullen in de signalering van de problematiek.

Casuïstiek ZVHP

De afgelopen jaren zijn per jaar 2 of 3 casussen behandeld door het ZVHP. Het gegeven dat weinig casuïstiek is behandeld kan komen doordat de problematiek in onze regio beperkt is, maar ook doordat nog onvoldoende aandacht wordt geschonken aan het signaleren ervan.

Radicalisering

Radicalisering	2021	2020	2019	2018
SVBBL	2	2	3	2

Figuur 11: bron ZVHP

H6 Strategisch thema 1: Gedigitaliseerde criminaliteit

Sinds 2021 hebben meerdere Zuid- en Noord-Limburgse gemeenten, Provincie Limburg, PVO/ECCW, Cyberteam van de politie en het Openbaar Ministerie zich verenigd in de Taskforce Cybercrime Limburg. De Taskforce is een samenwerking om gemeentegrensoverschrijdend met elkaar samen te werken en burgers te beschermen tegen deze vorm van criminaliteit. Om te voorkomen dat bewoners en ondernemers in de gemeente slachtoffer worden van cybercrime, gaat de Taskforce in gezamenlijkheid preventiemaatregelen nemen en de lokale weerbaarheid van kwetsbare groepen

versterken door middel van voorlichting en communicatiecampagnes. Daarnaast is professionalisering en expertise opbouwen op dit thema een voorwaarde om adequaat te kunnen reageren.

Politiecijfers

Het aantal politieregistraties op het thema cybercrime is in 2021 bijna het tienvoudige ten opzichte van 2018 (68 ten opzichte van 7). Het aantal politieregistraties op het thema horizontale fraude (vorm van criminaliteit waarbij burgers andere burgers oplichten, bijvoorbeeld WhatsApp-fraude) is nagenoeg verdubbeld in 2021 ten opzichte van 2018.

Cybercrime	2021	2020	2019	2018
Landgraaf	24	20	3	3
Brunssum	11	12	5	0
Beekdaelen	20	23	7	4
Voerendaal	5	4	0	0
Simpelveld	8	6	1	0
Totaal	68	65	16	7

Figuur 14: bron data.politie.nl

Horizontale Fraude	2021	2020	2019	2018
Landgraaf	231	246	184	126
Brunssum	183	207	143	99
Beekdaelen	241	242	181	111
Voerendaal	87	77	57	48
Simpelveld	63	66	50	42
Totaal	805	838	615	426

Figuur 13: bron data.politie.nl

Provinciale cyberbeelden

Sinds 2021 levert de politie-eenheid Limburg per kwartaal een cyberbeeld op. Hieruit blijkt dat de maatschappelijke schade in de provincie Limburg per kwartaal tussen 1 en 2 miljoen euro bedraagt.

Maatschappelijke schade o.b.v. provinciale cyberbeelden (in miljoenen)	
Q1 2021	1,2
Q2 2021	1,3
Q3 2021	1,9
Q4 2021	1,7
Q1 2022	1,7
Q2 2022	1,7

Figuur 12: provinciaal cyberbeeld

H7 Strategisch thema 2: Zorg en Veiligheid

Sinds de decentralisaties in 2015 in het sociaal domein zijn er op lokaal, regionaal en provinciaal niveau steeds meer samenwerkingen ontstaan op thema's op het snijvlak van zorg en veiligheid. Zowel in de interne organisaties bij gemeenten, als extern bij ketenpartners zijn vele professionaliseringslagen gemaakt en is de samenwerking in de loop der jaren verbeterd. Net als cybercriminaliteit loopt ook dit thema als een rode draad door meerdere veiligheidsvelden heen en is het gezien de ernst en omvang ervan van belang dat dit overkoepelend thema extra aandacht krijgt de komende jaren. De volgende thema's vallen onder Zorg en Veiligheid:

- Geweld in afhankelijkheidsrelaties (huiselijk geweld en kindermishandeling).
- Verward gedrag, verwaarlozing, verslaving.
- Criminaliteit, detentie en (na)zorg.
- Jeugdproblematiek.
- Polarisatie in relatie tot diversiteit/discriminatie/radicalisering.

• Misbruik sociale voorzieningen en ondermijningseffecten.
• Mensenhandel, uitbuiting en prostitutie.

H8 Prioriteiten 2023-2026

Op basis van de voorgaande veiligheidsanalyse en duiding door de ambtelijke werkgroep zijn er vijf veiligheidsvelden of strategische thema's die een hoge prioriteit verdienen de komende vier jaar:

1. Veilige woon- en leefomgeving: overlast en veiligheidsbeleving
2. Jeugd en Veiligheid: jeugdoverlast en (ondermijnende) jeugdcriminaliteit
3. Integriteit en Veiligheid: ondermijning
4. Cybercriminaliteit
5. Zorg en veiligheid: huiselijk geweld en kindermishandeling, verward gedrag en re-integratie ex-gedetineerden.